

P i t a n j a

na sve prijatelje domaćih starinah i jugoslavenske pověstnice.

1. Ima li u vašoj okolici na gori ili na polju, malih okruglih brežuljakah, koji su od ljudskih rukuh nanešeni? Kako se zovu, i šta se od njih pripovēda? Ima li *stećakah* i *humkah*?

2. Jesu li se ikada u vašoj okolici, podaleko od navadnoga groblja, slučajno izkopale kakove kosti, i koje veličine?

3. Jesu li takove kosti ležale u zemlji, ili na zamlji? Jeda li je takovo mēsto, gdje su ležale, bilo ogradjeno kamenom ili opekom? I jeda li se je tu našlo takodjer oružja, prstenja, novacah, dragog kamenja, uglevlja, pepela, itd.

4. Ima li u vašoj okolici starih zidinah nad ili pod zemljom? Oda šta su sagrađjene, kada i od koga?

5. Nalaze li se kod vas stare opeke (cigle) sa kakovimi urezanimi znakovi?

6. Ima li kod vas ostanakah starih vodovodah s gvoždjenimi, olovnimi ili zemljenimi cēvmi?

7. Jesu li se našle u vašoj okolici kod kopanja ili oranja stare posude, šta je u njih bilo? Ili su možebiti druge kakove spodobne stvari izkopane?

8. Jesu li ikad u vašoj okolici izkopane ili nadjene slike, novci, igle, prsteni, kopja, mamuze, mačevi, šlemovi, štitovi, kacige itd. od zlata, srebra, mēdi, bakra, gvoždja itd.

9. Nalaze li se kod vas kameni s napisu grčkimi, latinskimi, slaven-skimi, ili drugim kojim pismom?

10. Ako su ovakve stvari nadjene, gdje se nalaze sada?

11. Ima li kod vas imenah gorah, brēgovah, poljah, dolinah, klanjaca, špiljah, ponorah, liticah, skalinah, kamenah itd., koja na staru dobu ili na historiu opominju, i šta se je ondē znamenita sgodilo?

12. Ima li u vas starih gradovah, samostanah, crkvištah ili drugih znamenitih sgradah, i šta se o njih pripovēda?

13. Ima li u vašoj okolici po crkvah, gradovih, ili gdje drugdē znamenitih starih slikah od dobrih umētnikah? Ili zar ima tu slikah od gra-

dovah, samostanah, crkvah, i čitavih predelah domaćih? Ima li slikanih obrazah slavnih muževah i ženah, ili narisanih narodnih nošnjah i dogadjajah.

14. Ima li u vašoj okolici gdje god starih rukopisah sa slikami, ili knjigah sa bakro-, mēdo i drvorēzi?

15. Ima li u vašoj okolici kakovih arkivah, ili pismenih sbirkah, ili pako pojedinih starih poveljah (diplomah), rukopisah, knjigah itd., bilo u kojem god jeziku? Kada i od koga pisan je takov rukopis? Kada i od koga izdana je takva stara knjiga? Tko ju je štampao i gdje?

16. Kod kog se nalazi takov rukopis i takva knjiga, može li se dobiti u matici ili u prepisu?

17. Jeda li je vama poznato, gdje se nalaze vlastoručni rukopisi ili druge vrsti pisma znantnih muževah našega naroda? Mogu li se dobiti?

18. Koji su kod vas običaji pučki kod *poroda, krštenja, ženitbe, kumovanja, smrti i pogreba*? koji nadalje kod *koledovanja* oko nove godine, kod svetkovanja *uskrsa* (vuzma), kod *ladovanja* na Jurjevo, kod *kresa* na Ivanje? Što radi puk na *dušni dan*, na *božić* i na *badnjak*? Koje se pjesme pēvaju ovom prigodom?

19. Šta kod vas pripovēda puk o *vilah, vēšticah, coprnicah, viškah, bahornicah, viščacih, krstnicah, coprnjacih, vilenjacih, vračarjih i vračaricah*? Šta o *Rojenicah, Sudicah, Dračicah, Letnicah, Polednicah*? Šta o *Ladu i Ladi, o Bēlbogu i Perunu, o Triglavu, o Svetovidu i svetom Vidu, o zlatoj i Jagodi babi, o Dodi, Dundi i Dodoli, o Lelu i Lelivi, o Davoru, Turu i Turici, o Živi i Živani, o Jeki, o Jaseni i Ješi, o Gromovniku i svetom Ili, o Vukodlaku, o Crnom-Bogu, Bēsu, Črtu i Čartu, o Helli, o Maliku i Maličcu, o Škrapcu i Škratelu, o Sablasti, o Mori i Morani, o kugi i o smrti*? Što napokon o noćnih svēćicah (Irrlichter) o živoj vatri? itd.

20. Ima li u vas osobito koje mēsto, o kojem se pripovēda, da se tamo sastaju *vile* ili *vēštice* (coprnice), ili da tamo takove stanuju? Ima li gorah, šumah, špiljah i rudarskih jamah, gdje se po narodnom pripovēdanju zli dusi i mitologička bitja nalaze?

21. Šta pripovēda puk u svojih bajkah ili pjesmah o mitologičkih pticah i zveradi: o *sovi, kukarici, golubu, bēloj zmiji* (kaći), *kučarici*, ili o drugih *zmijah, o zmaju i pozōju, o biku, o šarcu*? itd. Šta o *zori, suncu, mēsecu, zvēzdah, o mladjaku* (mlaju) i *mladoj Nedēlji*? Šta o *vetrovih i oblacih, o grādu* (tući) i o *gromu*?

22. Kako zove kod vas puk pojedine *zvēzde*, što mu je *mlēčni put* ili *nebeski pās*? Šta pripovēda o *vlastaricah* (Siebengestirn), o *koscih, o kolih, o kresanju zvēzdah*, itd.

23. Kakove vrsti narodnih pësamah pëva kod vas puk? Šta se pripovëda ili pëva o starih naših kraljevih, banovih, ili drugih vitezovih? Šta o bojevih i razbojih?

24. Kakav se je znamenit ÷ovëk, bio on spisatelj, umëtnik, svetjenik, vojnik ili šta drugog porodio u vašem kotaru?

25. Ima li u vas starih grobovah i nadgrobnicah s napisom ili grbom (cimerom) u crkvi ili izvan crkve?

26. Bavi li se tkogod u vašem kotaru sabiranjem ili popisivanjem starinah? Jeda li bi se moglo od njega štogod kupiti ili na dar dobiti za narodni muzeum?

Svaki prijatelj starinah i povëstnice, osobito pako ÷lanovi društva za povëstnicu jugoslavensku, mole se ovim uljudno, da na jedno, ili ako je moguće, i na više gore stavljenih pitanjah, pismeno, u kojem im drago jeziku odgovore, i svoj odgovor podpisanomu pošalju. Njihova će se imena staviti sa zahvalnicom u novine, i njihovi sastavci ÷itat će se, ako im bude povoljno, u velikoj skupštini spomenutoga društva.

U Zagrebu dne 29. listopada 1850.

Ivan Kukuljević, s. r.